

Museum Perron oost 2021

Marcella Pannescu – *Mijn Reis over de Donau*

Migratieverhaal van de overbuurvrouw van Museum Perron Oost, een verhaal over dromen en verlangen.

T/m 22 februari 2021

<https://www.museumperronoost.nl/marcelina-pannescu-mijn-reis-over-de-donau/>

Reis van de Ranchi 13 maart t/m 27 augustus 2021 – Expositie, wandeling en oral history
bijeenkomst ism het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG)

<https://www.museumperronoost.nl/de-reis-van-de-ranchi-het-vervolg/>

De *Reis van de Ranchi* is een langlopend samenwerkingsproject van Museum Perron Oost, het IISG en radio documentairemaker Joost Wilgenhof.

Het project begon in 2019 met een foto uit het archief van het IISG en loopt door tot in 2022.

Van maart 2022 t/m augustus 2022 is de expositie te zien in het Amsterdam Museum en Joost Wilgenhof presenteert in oktober 2022 zijn zes delige potcastserie over de Ranchi baby's bij de NPO.

In 2021 hadden we een installatie van Rosa Johanna in het perronhuisje en een reizende posterexpositie in de Wijk.

Op 27 augustus was de afsluiting in het IISG met een bijeenkomst met opvarenden en Ranchibaby's met muziek en een programma geleid door Daan Goppel.

Ondanks corona een jaar vol bijzondere ontmoetingen.

De Ranchibaby's

Beeld uit de expositie. Part. coll.

Aan de Crugiusweg in het Oostelijk Havengebied in Amsterdam, vlak bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, staat Museum Perron Oost. Het is in feite een ingebouwd huisje op een kunstmatig aangelegd perron. Dat perron is meteen ook een soort wandelweg van een paar honderd meter met parasolvormige platen aan weerskanten. Je loopt er prettig overheen, kleine kinderen uit de buurt kunnen er veilig leren fietsen. Het perron

en het huisje behoren tot een kunstwerk van Joep van Liehouth uit 1993. Samen met een stuk spoorlijn en een oude wagon vormen ze een eerbetoon aan het industriële verleden van het oude havengebied.

Sinds 2013 wordt het perronhuisje gebruikt voor tentoonstellingen over thema's die verband houden met de geschiedenis van het gebied. De huidige tentoonstelling gaat over de aankomst van het stoomschip de Ranchi.

Op de deur lees je in het kort het verhaal over het schip dat op 16 september 1950 aankwam aan de Javakade verterop. Als je door de ramen kijkt, zie je twee mobles hangen (werk van beeldend kunstenaar Rosa Johanna), bestaand uit katoenen servetten waarop foto's zijn afgedrukt. De foto's zijn afkomstig van families die destijds met de Ranchi van Indonesië naar Nederland zijn gevlucht; KNIL-militairen met hun gezinnen.

Het bijzondere van de Ranchi was dat er gedurende de overtocht van een maand maar liefst 37 kinderen op het schip werden geboren. Dat was geen mysterieus toeval. KNIL-militairen met zwangere vrouwen waren speciaal op dit schip gezet, er was een kraamkamer ingericht en verloskundigen voeren mee. Dat de vrouwen niet rustig in Indonesië de geboorte van het kind konden afwachten, had alles te maken met de politieke situatie: na de onafhankelijkheid van Indonesië in december 1949 moesten de vijandige militairen met spoed vertrekken. Aan boord zaten behalve Nederlands-Indische en Molukische Javanese, Soendanees en Chinese KNIL'ers, en Nederland was voor hen beslist geen 'thuisland'. De meesten waren in het vroegere Nederlands-Indië geworteld, en ze werden hier niet echt met open armen ontvangen.

Audiomaker Joost Wilgenhof hoorde een paar jaar geleden van deze geschiedenis en besloot zoveel mogelijk Ranchi-baby's op te sporen, zeventigertig inmiddels die allemaal in dezelfde maand midden op zee zijn geboren. Een beetje zoals de middelachtkinders van Salma Ruchle (een roman over de kinderen die werden geboren op het moment dat de onafhankelijkheid van India en Pakistan inging op 14 augustus 1947), maar dan de andere kant op. Inmiddels zijn alle 'baby's' getraceerd. Wilgenhof heeft een aantal van hen al geïnterviewd, en op verschillende plekken in het oostelijk havengebied hangen nu affiches met een QR-code, zodat je de interviews via je telefoon kunt luisteren. Je kunt er een wandeling of fietstochtje aan wagen, maar de verhalen zijn ook via de website te horen.

In die levensverhalen resonant de geschiedenis van hun ouders duidelijk mee. Zoals in het verhaal van Christiaan Victor Ranchis Silvester, geboren op 5 graden zuiderbreedte, 102 graden oosterlengte, die veel moeite had met de rol die zijn vader had gespeeld als KNIL-militair. Daar waren vaak discussies over, vertelt hij, maar echt lang duurden die niet. 'Mijn vader vond mij een lafaard en ik vond hem een moordenaar; daar kwam het zo'n beetje op neer'. Rini van Munster die samen met haar tweelingzus Peggy op 23 september 1950 werd geboren in de Golf van Biskaje, vertelt over het grote zwijgen in hun gezin over alles wat met Indië te maken had.

Gedurende de overtocht werden maar liefst 37 kinderen op het schip geboren. Coll. Nationaal Archief

De Ranchi. Part. coll.

Al die verhalen bij elkaar kunnen uiteindelijk een belangrijk document vormen over de doorwerking van de trauma's bij deze tweede generatie. Van de Japanse bezetting, de Bataaf, de koloniale oorlog en de gedwongen migratie. Een zesdaagse podcastserie voor de NPO is in ontwikkeling. We blijven het met belangstelling volgen. »

Tot en met 27 augustus 2021
De reis van de Ranchi – het vervolg
Museum Perron Oost
Crugiusweg 11
1093 AT Amsterdam
museumperronoost.nl/reis-van-de-ranchi

Lilian de Bruijn is redacteur van Gen magazine.
DE AFFICHES HANGEN BIJ HET HEC, POMPAS DE ZWIGER, CAFÉ JAWA-BLOND, BURLEIGHOPRATIE DE KESTER EN HOTEL JAKARTA.

5 mei wandeling met gids langs posterexpositie Reis van de Ranchi in de wijk

Op 5 mei was het mogelijk om met een gids een route te lopen door het Oostelijk Havengebied. Onderweg luisterden we naar audioverhalen met enkele op de Ranchi geboren passagiers. Dat kon door met een telefoon de QR-code te scannen op de speciaal ontworpen posters die we onderweg tegenkwamen. De wandeling begon op Museum Perron Oost en ging via de Veemkade, naar Hotel Jakarta, waar de Ranchi in 1950 aankwam. Eenmaal terug op het perron was er de mogelijkheid om na te praten aan een grote keukentafel met thee en spekkook.

<https://www.museumperronoost.nl/programma-4-en-5-mei-2021/#more-4673>

27 augustus, bijeenkomst met Ranchibaby's en andere opvarenden in het IISG en bezoek aan expositie op het perron.

<https://www.museumperonoost.nl/de-reis-van-de-ranchi-27-augustus-2021/#more-4681>

In onderstaande link kan je het verslag van de bijeenkomst in het IISG nalezen.

https://iisg.amsterdam/en/blog/de-reis-van-de-ranchi?fbclid=IwAR3iw2t7aY1bhzS_p6-UGVdJlq5uo0Yyx5gr1uuqaw8GYupNywoxOstMfVv

The Corso that never took place 12 september 2021-12 december 2021

Expositie met lezingenreeks.

<https://www.museumperonoost.nl/the-corso-that-never-took-place-orna-wertman-12-september-2021-t-m-12-december-2021/>

Inhoudelijke verantwoording expositie en lezingenreeks

Museum Perron Oost presenteerde de expositie samen met een verdiepend lezingenprogramma in de periode 12 september 2021 t/m 12 december 2021

Expositie

Museum Perron Oost presenteerde onder de titel 'The Corso that never took place' een expositie samen met Orna Wertman. De afgelopen twee jaar zijn er vanwege de coronamaatregelen veel activiteiten afgelast, waaronder het Corso. Kunstenaar Orna Wertman bouwde daarom als een alternatief Corso een achtbaan van 'treinwagons', waarbij elke wagon een kunstobject is. De 'coupés' zijn in beweging getoond en bestonden uit low-tech en gerecycled

materiaal. Ze boden veel rust tijdens en na corona, dat juist een periode van high-tech was, met onlineactiviteiten en virtuele communicatie. Orna Wertman bracht ook een fotoboek uit bij deze tentoonstelling, 'Holland Myth'

Met de tentoonstelling toonde Museum Perron Oost het tweede in een reeks werken waarin kunstenaar Wertman reflecteert op de uitzonderlijke coronaperiode van de afgelopen 1,5 jaar en betrok daarbij een nieuwe generatie jonge kunstenaars die vanuit verschillende disciplines, invalshoeken en achtergronden hun eigen kunstpraktijk toelichten en reflecteren op het werk van Wertman.

Vanwege de kenmerkende locatie en het open karakter van het perronhuisje, het Museum Perron Oost, was de tentoonstelling 24/7 te bezichtigen.

Lezingenreeks

De lezingenreeks bij de expositie The Corso that never took place van Orna Wertman, vond plaats in de periode van 12 september t/m 12 december 2021 en was georganiseerd door beeldend kunstenaar en curator Rosa Johanna. In september en oktober werden 2 lezingen per maand georganiseerd. De finissage en laatste lezing was op 12 december 2021.

Bij iedere lezing gaven de gasten een reactie op de lopende tentoonstelling 'The corso that never took place' en de werkwijze van de maker van deze tentoonstelling; Orna Wertman.

De sprekers waren voorafgaand aan het evenement uitgekozen op basis van overeenkomsten in werkwijze, materiaalgebruik of denkwijze. In totaal zijn er 5 lezingen georganiseerd met verschillende sprekers: Klaske Oenema, Matthew J. Dennis, het duo Lena Kocutar en Julia Cremers, Olle Stjerne en tot slot als finissage Paraskevi Frasiola.

Inhoudelijke verantwoording expositie met lezingenreeks

12 september – Klaske Oenema is performer en kunstenaar, ze toont in haar werk het proces van betekenisgeving en betekenis verlies. Ze maakt daarbij gebruik van haar stem. Voor haar beelden maakte ze gebruik van materialen die we allemaal kennen, zoals broodzakjes en vensterenveloppen. Ze creëerde steeds nieuwe werelden onder de overheadprojector en veegde ze ook steeds weer weg. Haar stem versterkte de beelden.

De hergebruikte materialen met hun geschiedenissen blijken onder het licht van de overheadprojector een diepere wereld in zich te dragen. Ze ontroerden het publiek.

26 september – Matthew J. Dennis onderzoekt welke invloed corona op ons leven heeft en welke rol de technologie daarin speelt. Via een QR-code opende de bezoekers de presentatie die geplaatst was op een mobiele website. Ook was het evenement via een livestream te volgen. Hij bekritiseerde in zijn lezing het gebruik van apps en introduceerde een app aan het publiek waarmee de schermtijd kon worden beperkt. Zowel Dennis als Wertman proberen geheel op eigen wijze het publiek bewust te maken van de omgeving.

In eerste instantie zou je zeggen dat het werk weinig met elkaar te maken heeft, maar als men goed luistert promoten ze beide meer bewustwording van de directe omgeving. Waar Dennis het zoekt in de nieuwste technieken, zoekt Wertman het dichterbij huis door materialen te vinden en te hergebruiken. Tijdens deze lezing ontmoeten high-tech en lowtech elkaar.

Inhoudelijke verantwoording expositie met lezingenreeks

10 oktober – Julia Cremers en Lena Kocutar gaven een lezing over het monument waarin Museum Perron Oost gevestigd is. Bij de bouw van het monument is gebruikt gemaakt van gerecyclede materialen, deze beïnvloeden het monument en met name de locatie. De zoektocht naar betekenis van de locatie, materialen en geschiedenissen stond centraal. Ze vervormden tijdens de lezing hun stemmen met behulp van een geluidsmixer om zo doormiddel van geluid een vernieuwde blik te werpen op de omgeving waarin wij ons op dat momenten bevonden. Orna Wertman reageerde hierop in het nagesprek.

27 oktober – Olle Stjerne In de gesprekken met Wertman kwam regelmatig naar voren welke impact de directe omgeving had op het welbevinden en de totstandkoming van deze tentoonstelling. Over het algemeen kan gesteld worden dat mensen gedurende deze coronacrisis bewuster zijn geworden van de omgeving, deze meer zijn gaan waarderen en bewandelen. Stjerne neemt de bezoeker op de verjaardag van Amsterdam mee op een van zijn 'drifts', wandeltochten zonder duidelijke bestemming. Tijdens de wandeltocht vanuit Museum Perron Oost naar Cruquius vertelt hij een verhaal over het snel veranderende gebied. Deze voorheen industriële en artistieke omgeving is in slechts korte tijd veranderd naar een hippe woonwijk met luxueuze huizen die niet iedereen zich kan veroorloven. De kloof tussen zij die het wel kunnen veroorloven en zij die in armoede leven is gedurende de coronacrisis toegenomen.

Inhoudelijke verantwoording expositie met lezingenreeks

12 december – Paraskevi Frasiola; the Discreet Artist sloot de reeks af met een vrolijk makende performance. Een knipoog naar wat we wel en niet zien om ons heen en in hoeverre we zelf onzichtbaar maar toch aanwezig kunnen zijn. Hoewel deze performance niet direct ingreep op vraagstukken in de crisis kan uiteraard de vraag gesteld worden in hoeverre zijn wij blind voor maatschappelijke tendensen en vraagstukken? In die zin bevat deze performance een dubbele boodschap aan de ene kant ziet men een vrolijke verscheining aan de andere kant geeft het een duidelijke boodschap en vraag mee: Wat zien we en wat bevindt zich buiten ons blikveld.

Vanwege corona mocht er geen publiek komen, de performance was in een livestream te volgen via Twitch.tv. Voorafgaand aan de performance gaf Orna Wertman een afsluitende lezing over haar werk.

Bezoekersaantallen

Op locatie gedurende de 3 maanden bij de expositie.	600
Bezoekers lezingen	100
Fietstocht Arttra is niet doorgegaan	–
Online bezoekers	3900

Doelgroepen

De doelgroepen die we hebben aangetrokken bestonden uit toevallige voorbijgangers, kunstliefhebbers, buurtbewoners en kunstprofessionals.

Zij hebben ons kunnen bezoeken via online platformen zoals: Instagram en Twitch.TV en fysiek. Er is met name online veel aandacht gegenereerd. De plaatsing van de 'reel' op de hoofdpagina van Instagram heeft extra online aandacht gegenereerd voor de performance van Julia Cremers en Lena Kocutar.

